

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. 7 від «26» листопада 2020 р.)

Ректор

А. А. Мазаракі

ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ /
PSYCHOLOGICAL COUNSELING

РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE

освітній ступінь	бакалавр	/	bachelor
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки	/	Social and behavioral sciences
спеціальність	053 Психологія	/	Psychology
спеціалізація	Практична психологія	/	Practical psychology

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: В.М. Корольчук, докт. психол. наук, професор, професор
кафедри психології

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
психології 16.10.2020 р., протокол № 4;

обговорено та схвалено на засіданні Вченої ради факультету
21 жовтня 2020 р., протокол № 3

Рецензенти: О.В. Полунін, д-р психол. наук, професор кафедри психології;
В.В. Стасюк, доктор. психол. наук., професор, професор
кафедри морально-психологічного забезпечення
Національного університету оборони України імені
І. Черняхівського

**ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ
PSYCHOLOGICAL COUNSELING**

РОБОЧА ПРОГРАМА \ COURSE OUTLINE

освітній ступінь бакалавр / bachelor

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки / Social and behavioral sciences

спеціальність 053 Психологія / Psychology

спеціалізація Практична психологія / Practical psychology

**Розділ 1 «Структура дисципліни та розподіл годин за темами
(тематичний план)»**

Назва теми	Кількість годин					Форми контролю
	Всього год./кред.	лекції	семінарські заняття	практичні заняття	самостійна робота студентів	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1 Сутність психологічного консультування	22	4	2		16	О, Т
Тема 2 Методичні засади консультування.	22	4	2		16	О, Т
Тема 3 Організація консультативної взаємодії	23	4	2	2	15	О, КО, ПСВ
Тема 4 Психологічні техніки консультування	27	4	2	4	17	О, ППЗСР
Тема 5 Особливості психологічного консультування дітей	30	4		4	22	ПСВ, ППЗСР
Тема 6 Психологічне консультування підлітків	28	4	4		20	О, ПСВ, ППЗСР
Тема 7 Психологічне консультування дорослих	28	4		6	18	Т, КО, ППЗСР
Екзамен						
Разом	180; 6	28	12	16	124	

Умовні скорочення: опитування – О; тестування – Т; колективне обговорення проблеми – КО, ППЗСР – письмова перевірка звіту самостійної роботи, ПСВ – перевірка ситуаційної вправи

Розділ 2 «Тематика та зміст лекційних, практичних (семінарських), лабораторних занять, самостійної роботи студентів»

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента
<p>Знати: основні поняття та категорії психологічного консультування; зміст поняття психологічного здоров'я особистості, його структуру, ознаки порушень.</p> <p>Вміти виокремити основну мету і моделі консультативної допомоги; впроваджувати етичні аспекти психологічного консультування в практичну діяльність.</p>	<p>Тема 1</p> <p>Сутність психологічного консультування. Лекція 1.</p> <p>Предмет, мета, завдання та моделі психологічного консультування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічне консультування як вид діяльності практичного психолога 2. Теоретичні засади психологічного консультування 3. Моделі консультативної допомоги 4. Етичні аспекти консультативної діяльності <p>Список рекомендованих джерел Основний: 2, 3. Додатковий: 4, 7, 14. Інтернет-ресурси: 1, 2.</p>	4
	<p>Семінарське заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення та цілі психологічного консультування 2. Психологічне консультування і психотерапія Теорії особистості і практика консультування 	2
	<p>Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати поняття психологічного здоров'я особистості, його структуру ознаки порушень (Основна – 1, С.15-22). 2. Визначити психолого-педагогічні умови формування психологічно здорової особистості (Основна – 3, С.101-108). 3. Розкрити зміст професійної позиції психолога-консультанта (Основна – 4, С.476-479). Визначити найбільш значимі фактори ризику для свого психологічного здоров'я (звіт). 	16
<p>Знати: базові техніки психологічного консультування, типи взаємодії психолога-консультанта і клієнта; принципи психологічного консультування особистості.</p> <p>Уміти: застосовувати знання і розуміння щодо аналізу змісту скарг клієнта, складної життєвої ситуації з метою</p>	<p>Тема 2</p> <p>Методичні засади консультування Лекція.</p> <p>Методичні підходи взаємодії психолога-консультанта із клієнтом.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація психотехнічних одиниць і типів взаємодії психолога і клієнта. 2. Принципи психологічного консультування особистості. 3. Методика психодіагностики і вивчення клієнта. 4. Психологічний запит клієнта. 5. Умови внутрішнього переструктурування 	4

<p>визначення психологічних проблем; використовувати знання, навички і уміння психологічного консультування у процесі професійного навчання.</p>	<p>клієнта.</p> <p>Список рекомендованих джерел Основний: 2, 3. Додатковий: 4, 7, 14. Інтернет-ресурси: 1, 2.</p> <p>Семинар</p> <p>Методика психологічного консультування в практичній діяльності психолога</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст консультування в структурі психологічної допомоги. 2. Сутність консультативної взаємодії консультанта, клієнта і його проблем. 3. <i>Особливості аналізу психологічних запитів клієнта.</i> 4. <i>Фахові настанови щодо робочого альянсу.</i> <p>Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити перелік професійно важливих якостей ефективного консультанта (звіт) (Додаткова – 7, С. 124-137). 2. Здійснити порівняльний самоаналіз наявних і професійно важливих якостей для психолога-консультанта (звіт). <p>Проаналізувати можливі запити клієнтів (звіт) (Додаткова – 7, С. 97-105).</p>	<p>2</p> <p>16</p>
<p>Знати сутність організації і структуру консультативної взаємодії. Знати і володіти термінологією консультування.</p> <p>Уміти здійснювати постановку та розв’язання завдань психологічного консультування; проводити первинну діагностику, ідентифікацію проблеми.</p> <p>Уміти формувати психологічні програми надання консультативної допомоги в залежності від індивідуальних особливостей клієнта та пропозиції щодо результатів консультування.</p>	<p>Тема 3</p> <p>Організація консультативної взаємодії</p> <p>Лекція 1</p> <p>Організаційні основи психологічного консультування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність організації консультативної взаємодії. 2. Структура та хронотоп консультації. 3. Організація дослідницько-діагностичної та терапевтичної частини консультації. 4. Етапи психологічного консультування. <p>Лекція 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості збору інформації і визначення проблеми клієнта. 2. Первинна діагностика проблеми та її ідентифікація. 3. Постановка та розв’язання завдань психологічного консультування. 4. Аналіз результатів консультативної роботи за підсумками психодіагностичних критеріїв. <p>Список рекомендованих джерел Основний: 2, 3. Додатковий: 1, 14, 15. Інтернет-ресурси: 4, 5.</p> <p>Семинарське заняття</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>

<p>Знати характеристику і класифікацію технік психологічного консультування; види та зміст директив; сутність окремих методів впливу в процесі консультування.</p> <p>Уміти встановлювати вербальний і невербальний контакт; використовувати різноманітні техніки та методи впливу в процесі психологічного консультування;</p> <p>Аналізувати результативність окремих методів і технік психологічного консультування.</p>	<p>Сутність процесу консультативної взаємодії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Структура та зміст першої зустрічі з клієнтом.</i> 2. <i>Прийоми аналізу і оцінки проблем клієнта.</i> 3. <i>Термінологія консультування.</i> 4. <i>Психологічний аналіз ідентифікації проблеми клієнта.</i> <p>Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити сутність понять «симптом» та «синдром» (Додаткова – 4, С. 202-213). 2. Сформулювати завдання кожного з етапів психологічного консультування (звіт) (Основна – 2, С. 24-30). 3. Опишіть найважливіші моменти першої зустрічі з клієнтом. Охарактеризуйте можливі помилки (Додаткова – 14, С. 234-246). <p>Практичне заняття</p> <p>Етапи психологічного консультування</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>За матеріалами ситуаційних вправ, виданих викладачем, здійснити їх аналіз, розробити етапи консультування у відповідності до ситуаційної вправи і опрацювати їх у парній взаємодії.</i> <p>Тема 4</p> <p>Психологічні техніки консультування</p> <p>Лекція 1</p> <p>Загальна характеристика і класифікація технік психологічного консультування</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток професійних дій психолога зі створення ситуації взаємодії з іншою людиною. 2. Види та зміст директив. 3. Визначення завдань взаємодії. 4. Сутність окремих методів впливу в процесі консультування. <p>Лекція 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Встановлення вербального і невербального контакту. 2. Техніка повідомлення психологічної інформації. 3. Техніка зворотного зв'язку. 4. Техніки гармонізації травмуючих переживань. <p>Список рекомендованих джерел</p> <p>Основний: 1, 2, 3. Додатковий: 1, 7, 11. Інтернет-ресурси: 4, 5, 6.</p> <p>Семінарське заняття.</p> <p>Сутність психологічних технік консультування в</p>	<p>15</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>
---	--	--

<p>Знати особливості психологічних проблем дитячого віку; принципи, на яких базується індивідуальна корекційна робота з дітьми.</p> <p>Уміти формувати консультативне завдання і ефективно його розв'язувати; знаходити індивідуальні підходи до дітей в процесі консультації.</p> <p>Здійснювати аналіз змісту скарги клієнта, аналіз психологічної ситуації з метою визначення психологічних проблем.</p> <p>Оволодіти навичками і</p>	<p>роботі практичного психолога</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Техніка саморозкриття психолога як метод позитивної взаємодії в ситуації інтерв'ю. 2. <i>Техніка зворотного зв'язку.</i> 3. <i>Відновлення логічної послідовності подій.</i> 4. <i>Способи формулювання впливаючого і узагальнюючого резюме.</i> 5. <i>Підтримка як метод впливу в процесі інтерв'ю.</i> 6. Переказ та відображення почуттів як метод впливу. <p>Практичне заняття. Аналіз і обґрунтування технік психологічного консультування</p> <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. За матеріалами ситуаційних вправ, виданих викладачем, здійснити їх аналіз та обґрунтувати техніки психологічної консультації у відповідності до ситуаційної вправи. <p>Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Схарактеризувати техніки повідомлення психологічної інформації (звіт) (Додаткова – 11, С. 87-92). 2. Схарактеризувати застосування парадоксальної інструкції в психологічному консультуванні (звіт) (Додаткова – 11, С. 94-98). 3. Визначити особливості використання директив, як методу впливу в консультуванні (звіт) (Додаткова – 11, С. 76-80). <p>Тема 5. Особливості психологічного консультування дітей</p> <p>Лекція 1</p> <p>Зміст консультування дітей з порушеннями психологічного здоров'я</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура психологічного консультування дошкільників і молодших школярів. 2. Групова та індивідуальна психопрофілактика порушень психологічного здоров'я дітей. 3. Індивідуальні підходи до дітей в процесі консультації. <p>Лекція 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості психологічного консультування дітей з проблем: <ol style="list-style-type: none"> а) розумового розвитку і порушеннями емоційної та особистісної сфер; б) труднощів у спілкуванні та поведінкових проблем з однолітками; г) хронічної неуспішності, уникненням діяльності та з ознаками психологічної інкапсуляції. 	<p>4</p> <p>17</p> <p>2</p> <p>2</p>
--	---	--

<p>уміти надавати психологічну консультацію дітям з порушеннями психологічного здоров'я.</p>	<p>Список рекомендованих джерел Основний: 1, 2, 4. Додатковий: 4, 6, 14. Інтернет-ресурси: 4 – 6.</p> <p>Практичне заняття Аналіз і обґрунтування технік психологічного консультування дітей</p> <p>Завдання:</p> <p>1. <i>За матеріалами ситуаційних вправ, виданих викладачем, здійснити їх аналіз та обґрунтувати техніки психологічної консультації дитини у відповідності до ситуаційної вправи.</i></p> <p>Завдання для самостійної роботи</p> <p>1. Схарактеризувати особливості психологічного консультування дитячих страхів (звіт) (Основна – 4, С. 489 - 493).</p> <p>2. Обґрунтувати психодіагностику готовності дітей до школи (звіт) (Додаткова – 4, С. 106 -112).</p> <p>3. Схарактеризувати структуру психологічного консультування щодо психологічних проблем у молодшому шкільному віці (звіт) (Додаткова – 4, С. 104-108).</p>	<p>4</p> <p>22</p>
<p>Знати структуру та етапи надання психологічної консультації підлітку; зміст і психологічні особливості індивідуального та групового консультування підлітків.</p> <p>Знати і розуміти специфіку проблем розвитку підлітків.</p> <p>Уміти визначати індивідуальні особливості клієнтів, ставити психологічний діагноз; надавати консультативну допомогу підліткам.</p> <p>Здійснювати консультування батьків.</p>	<p>Тема 6 Психологічне консультування підлітків Лекція 1</p> <p>Зміст і психологічні особливості індивідуального та групового консультування підлітків</p> <p>1. Структура та етапи надання психологічної консультації підлітку.</p> <p>2. Психологічні проблеми підлітків як показання до фахового консультування.</p> <p>3. Психологічні особливості індивідуального консультування підлітків.</p> <p>Лекція 2</p> <p>4. Особливості групового консультування підлітків.</p> <p>5. Групова психокорекційна і профілактична робота порушень психологічного здоров'я підлітків.</p> <p>Список рекомендованих джерел Основний: 3, 4. Додатковий: 1, 3, 6, 8, 10. Інтернет-ресурси: 3 – 5.</p> <p>Семінарське заняття Особливості психологічного консультування підлітків з вадами розвитку, порушеннями емоційно-вольовою і поведінковою сфер особистості</p> <p>1. <i>Особливості психологічного консультування підлітків у разі:</i></p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>4</p>

<p>Знати сутність складних ситуацій в контексті долі людини; особливості консультативної допомоги особам у складних життєвих ситуаціях; зміст та психологічні особливості професійного консультування; роль криз в житті людини.</p> <p>Уміти надавати психологічну консультацію особам, що перебувають у складних життєвих ситуаціях, виявились жертвами насильства, схильні до суїцидальної поведінки, мають ознаки депресії, або знаходяться в одному з кризових періодів професіогенезу фахівця.</p> <p>Уміти формувати</p>	<p>а) <i>агрвації домагань та визнання необхідності усвідомлення специфіки прав і обов'язків;</i> б) <i>відокремлення підлітка від сім'ї;</i> в) <i>конфлікту між потребою у залежності і прагненні до самостійності;</i> г) <i>дисгармонії, ідентифікації та афективних реакцій у взаємодії.</i></p> <p>2. <i>Психологічні особливості взаємодії з батьками підлітків в процесі психологічної консультації.</i></p> <p>3. Аналіз і обговорення звітів щодо виконання ситуаційних вправ психокорекційної роботи з дітьми.</p> <p>Завдання для самостійної роботи</p> <p>1. За матеріалами ситуаційних вправ, виданих викладачем, здійснити їх аналіз та обґрунтувати техніки психологічної консультації підлітка у відповідності до ситуаційної вправи.</p> <p style="text-align: center;">Тема 7 Психологічне консультування дорослих Лекція 1 Особливості консультативної допомоги особам у складних життєвих ситуаціях</p> <p>1. Складна ситуація в контексті долі людини. 2. Особливості психологічної консультації осіб з депресивними станами. 3. Психологічне консультування при потенційній суїцидальній поведінці.</p> <p style="text-align: center;">Лекція 2</p> <p>1. Особливості психологічного консультування жертв насильства. 2. Зміст та психологічні особливості професійного консультування. 3. Психологічні особливості консультування учасників АТО.</p> <p>Список рекомендованих джерел Основний: 3, 4, 5. Додатковий: 3, 5, 9, 12, 13, 15. Інтернет-ресурси: 3, 5, 6.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття Організація психологічного консультування дорослих у м. Києві</p> <p>1. <i>Виїзне заняття в Київський центр психологічного консультування і медико-психологічної допомоги.</i></p> <p style="text-align: center;">Завдання:</p> <p>1. <i>Ознайомитись з організацією роботи Центру: його штатною структурою, функціональними обов'язками працівників, особливостями професійної</i></p>	<p style="text-align: right;">20</p> <p style="text-align: right;">2</p> <p style="text-align: right;">6</p>
---	---	--

<p>психологічні програми надання консультативної допомоги в залежності від індивідуальних особливостей клієнта та характеристики проблеми.</p>	<p><i>взаємодії з клієнтами.</i></p> <p>2. <i>Перегляд та аналіз відео сюжетів, присвячених технікам консультативної роботи та надання медико-психологічної допомоги особам із посттравматичними стресовими розладами (учасники АТО).</i></p> <p>3. <i>Переїняти досвід практичних психологів Центру щодо особливостей психологічного консультування учасників АТО.</i></p> <p>Завдання для самостійної роботи</p> <p>1. Схарактеризувати:</p> <p>а) особливості негативних ефектів консультування та їх профілактики;</p> <p>б) прийоми особистісної психопрофілактики професійного вигорання психолога-консультанта (звіт) (Додаткова – 1, С. 226-239).</p> <p>2. Розробити програму надання психологічної допомоги онкохворим (звіт) (Додаткова – 14, С. 456-468).</p> <p>3. Визначити особливості роботи психолога при переживанні професійних та вікових криз дорослих (звіт) (Додаткова – 13, С. 59- 67).</p>	<p>18</p>
<p>Разом</p>		<p>180</p>

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. *Васьківська, С. В. Основи психологічного консультування : Навчальний посібник / С. В. Васьківська. – К. : Четверта хвиля, 2018. – 256 с. **
2. *Васьківська С.В. Технологія консультування: Навчальний посібник – К: Главник, 2019. – 96 с.*
3. *Горностай П.П., Васьківська С.В. Теорія і практика психологічного консультування: Навчальний посібник – Київ: Наук. думка, 2019. – 128 с.*
4. *Практична психологія. навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Корольчук М.С., Корольчук В.М., Ржевський Г.М., Миронець С.М., Осьодло В.І., Зазимко О.В. – К. : Київ.нац.торг.ун-т, 2015. – 739 с.*
5. *Титаренко Т.М. Життєві кризи: технології консультування. Кризове психологічне консультування: Навчальний посібник – К: Главник, 2017. - 176 с.*

Додатковий

1. *Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: Навчальний посібник. – Харків, 2018. – 284 с.*
2. *Горностай П.П., Васьковская С.В. Психологическое консультирование: Ситуационные задачи. – К.: Вища школа, 2018. – 192 с.*

3. Журавель А.В. *Інтерв'їзія як засіб підготовки майбутніх психологів до побудови професійної кар'єри* : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.10 / А. В. Журавель ; Київський нац. торговельно-економ. ун-т. – К., 2014. – 254 с.
4. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг.ред. М.С. Корольчука.-К.:Ельга, Ніка-центр, 2012.- 400 с.
5. Кравченко, Ю. Е. Психотерапевтическое консультирование в методе позитивной психотерапии: методические материалы / Ю. Е. Кравченко, В. И. Карикаш. – Черкасы, УНЦПП – Черкасская академия менеджмента, 2008. – 20 с.
6. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції ; Навчальний посібник . – Суми ВТД «Університетська книга» ; 2016. – 384с.
7. Мэй Р. Искусство психологического консультирования. – М., 1994. – 186 с.
8. Основи психотерапии: Учебное пособие для студентов, которые обучаются по специальности «Психология» / Л.Ф. Бурлачук, И.А.Грабская, А.С.Кочарян. - К.:Ника-центр, 2016.-320 с.
9. Панок В. Г. *Психологічна служба вищого навчального закладу (організаційно-методичні аспекти)* / В. Г. Панок, В. Д. Острова – К. : «Освіта України», 2012. – 230 с.
10. Роджерс К. Взгляд на психотерапию, становление человека. – М., 2010. –206 с.
11. Рябко Ю. В. Техніки і моделі психологічного консультування / Ю. В. Рябко. – Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2018. – 122 с.
12. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій: практичний посібник / [Т.М. Титаренко, М.С. Дворник, В.О. Климчук та ін.]; за наук. ред. Т.М. Титаренко / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. - Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. - 220 с.
13. Титаренко Т.М. Кризове психологічне консультування – К: Главник, 2018. - 96 с.
14. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція. Навчальний посібник.-К.:ВД «Професіонал», 2015.-656с.
15. Яценко Т. С.. Основи глибинної психокорекції : феноменологія , теорія і практика: - К., 2016.- 382 с.

Інтернет – ресурси:

1. Етичний кодекс Української Спілки психотерапевтів / [Електронний ресурс] : <http://www.usp.lviv.ua/?lang=ua&modul=doc&id=etkod>
2. Етичні положення Європейської Асоціації психотерапевтів / [Електронний ресурс] : <http://www.psyter.org/ucraino/articolo.php?ID=132>
3. Книжний архів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.klex.com.ua/nw7>.

4. Портал «У психолога» [Електронний ресурс] :http://upsihologa.com.ua/tytarenko_crisis2.html.
5. Студентська електронна бібліотека "Читалка" [Електронний ресурс]: <http://chitalka.info/psy.html>.
6. Електронна бібліотека [Електронний ресурс] : <http://www.info-library.com.ua/books-book-78.html>.

** курсивом виділені назви видань, які знаходяться в бібліотеці КНТЕУ*